

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1710/2014
09.07.2015. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судије: Браниславе Апостоловић као председника већа, судије Бранка Станића, Гордане Ајншпилер-Поповић, Јелене Боровац и Звездане Лутовац, чланова већа, у парници тужиоца Д.Цв. из Б., улица, кога заступа пуномоћник Б.Ј., адвокат из Б., против тужене Републике Србије – Министарство правде, коју заступа Републичко јавно правобранилаштво са седиштем у Београду, улица Немањина број 22-26, ради накнаде штете, вредност предмета спора 5.844.000,00 динара, одлучујући о ревизији тужене, која је изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж број 3146/14 од 24.07.2014. године, донео је у седници већа одржаној дана 09.07.2015. године, следећу

ПРЕСУДУ

I ПРИХВАТА СЕ одлучивање по ревизији на основу члана 404 Закона о парничном поступку.

II ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА ревизија тужене и **ПРЕИНАЧУЈУ СЕ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж број 3146/14 од 24.07.2014. године и пресуда Првог основног суда у Београду П број 5/2014 од 18.03.2014. године и одбија тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете, због повреде угледа, части, слободе и права личности исплати износ од 2.000.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 18.03.2014. године па до исплате.

III ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене Републике Србије, изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж број 3146/14 од 24.07.2014. године, у делу којим је правноснажно обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете, због повреде угледа, части, слободе и права личности исплати износ од 2.000.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 18.03.2014. године па до исплате.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П број 5/2014 од 18.03.2014. године, у ставу један изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезана тужена Република Србија да тужиоцу Д.Ц. из Б. на име накнаде нематеријална штете због претрпљених душевних болова због повреде угледа, части, слободе и

права личности проузроковане неоснованим лишењем слободe, исплати износ од 4.870.000,00 динара, са законском затезном каматом од 18.03.2014. године, па до коначне исплате. Ставом два изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца за износ преко досуђеног из става првог изреке, односно за износ од 974.000,00 динара, са законском затезном каматом која је на овај износ тражена. Ставом три изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 366.040,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж број 3146/14 од 24.07.2014. године, у ставу првом изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П број 5/2014 од 18.03.2014. године у делу ставу првог изреке, којим је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због повреде угледа, части, слободe и права личности исплати износ од 4.000.000,00 динара, са законском затезном каматом од пресуђења 18.03.2014. године до исплате. Ставом другим изреке преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду у преосталом делу става првог, тако што је одбијен као неоснован захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде нематеријалне штете због повреде угледа, части, слободe и права личности, исплати још 870.000,00 динара, са законском затезном каматом од 18.03.2014. године до исплате.

Против пресуде Апелационог суда у Београду Гж број 3146/14 од 24.07.2014. године, тужена Република Србија је благовремено изјавила ревизију, побијајући наведену пресуду у усвајајућем делу и то због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права. Ревизија је изјављена на основу члана 404 Закона о парничном поступку.

У одговору на ревизију, тужилац је предложио да Врховни касациони суд ревизију одбаци као недозвољену или исту одбије као неосновану. Трошкови ревизијског поступка нису тражени.

Одредбом члана 404 Закона о парничном поступку је прописано да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене одлуке која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија). Врховни касациони суд налази да су се у конкретном случају испунили услови прописани чланом 404 Закона о парничном поступку јер је потребно уједначавати судску праксу.

Ревизијски суд је испитао, ревизијом побијану другостепену пресуду на начин прописан чланом 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 и 55/14) и закључио да ревизија тужене је делимично основана.

Ревизијом побијана пресуда није захваћена битном повредом из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. Друге битне повреде поступка у ревизији се не истичу.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем истражног судије Окружног суда у Београду Ки бр. 413/07 од 02.06.2007. године, тужиоцу је одређен притвор од 01.06.2007. године, када је лишен слободе а који му је продужаван решењима Окружног суда у Београду, све до 29.09.2008 године, када је укинут решењем Окружног суда у Београду К бр. 2108/07. Тужиоцу је притвор одређен из разлога постојања основане сумње да је учинио кривично дело за које је прописана казна затвора од 40 година, због посебно тешких околности кривичног дела које се огледају у дужем планирању извршења дела и начину извршења. Пресудом Окружног суда у Београду К бр. 2108/07 од 29.09.2008. године тужилац је ослобођен од оптужбе да је 09.05.2007. године умишљајно помагао извршење кривично дела, тешког дела убиства из члана 114. став 1. тачка 3) Кривичног законика Републике Србије, услед недостатка доказа. Наведена пресуда потврђена је пресудом Врховног суда Србије КЖІ број 207/09 од 29.10.2009. године.

Тужилац је био у притвору укупно 487 дана и због неоснованог лишења слободе, тражио да му тужена накнади нематеријалну штету због претрпљених душевних болова, због повреде угледа, части, слободе и права личности, коју је определио на износ од 5.844.000,00 динара.

Првостепени суд је одлучујући о висини накнаде нематеријалне штете, примењујући одредбу члана 200. Закона о облигационим односима, обавезао тужену да тужиоцу накнади нематеријалну штету по овом основу, досудивши износ од 4.870.000,00 динара, као сатисфакцију којом се ублажавају поремећаји у душевно-психичкој сфери тужиоца као оштећеног. Тужилац је против своје воље био жртва поступка који се показао неоснованим, а такав поступак, лоши услови у притвору, тежина кривичног дела које му је стављено на терет, пореметили су стање физичког здравља, као и мир и психичку равнотежу, повредили част, углед и достојанство, а што је све проузроковало и интензивне и дуготрајне душевне болове.

Релевантни фактори на основу којих је утврђивана висина нематеријалне штете, били су дужина боравка у притвору, врста кривичног дела, натписи у штампи, породично стање, занимање, ранија неосуђиваност, ограничење у обављању радних и друштвених активности.

Апелациони суд решавајући по жалби тужене, закључио је да за оцену висине правичне накнаде штете, постоје разлози који утичу на њено смањење. Апелациони суд закључује да првостепени суд није ценио чињеницу да тужилац у циљу обештећења није користио институт рехабилитације који је предвиђен у члану 561. раније важећег Законика о кривичном поступку, односно члану 592. и 593. сада важећег Законика о кривичном поступку, чија је суштина подношење захтева за објављивања саопштења суда о неоснованом лишењу слободе у средствима јавног информисања или за достављање саопштења радној организације лица лишеног слободе или другим органима или организацијама (остваривање права на морално задовољење), те Апелациони суд сматра да је правична новчана накнада за овај јединствени вид штете 4.000.000,00 динара и да досуђивање накнаде преко овог износа би било у супротности са значајем повређених добара и циља коме накнада служи, што би погодновало тежњама које

нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом, због чега је првостепена пресуда преиначена и донета побијана одлука.

Врховни касациони суд, имајући у виду претходно изложено чињенично стање, сматра да су нижестепени судови, погрешно применили материјално право јер су накнаду нематеријалне штете превисоко одмерили.

Нижестепени судови су правилно указали на низ чињеница које утичу на одмеравање правичне новчане накнаде у конкретом случају, као што су тужиочеве породичне прилике, дужина трајања притвора, његово здравствено стање, али досуђена висина накнаде штете није уобичајена у сличним ситуацијама, где се ради о приближно истим околностима због којих су лица била осуђивана или су неосновано лишена слободе и била у притвору, тако да ревизијски суд сматра да износ од 2.000.000,00 динара, водећи рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи та накнада, може у довољној мери пружити одговарају сатисфакцију због претрпљених душевних болова.

На основу свега изложеног, Врховни касациони суд је применом одредби члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, ревизију тужене делимично одбио као неосновану, а потом на основу одредбе члана 416. став 1. Закона о парничном поступку нижестепене пресуде преиначио у односу на висину досуђене накнаде нематеријалне штете за душевне болове због лишења слободе и одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Бранислава Апостоловић,с.р.**